

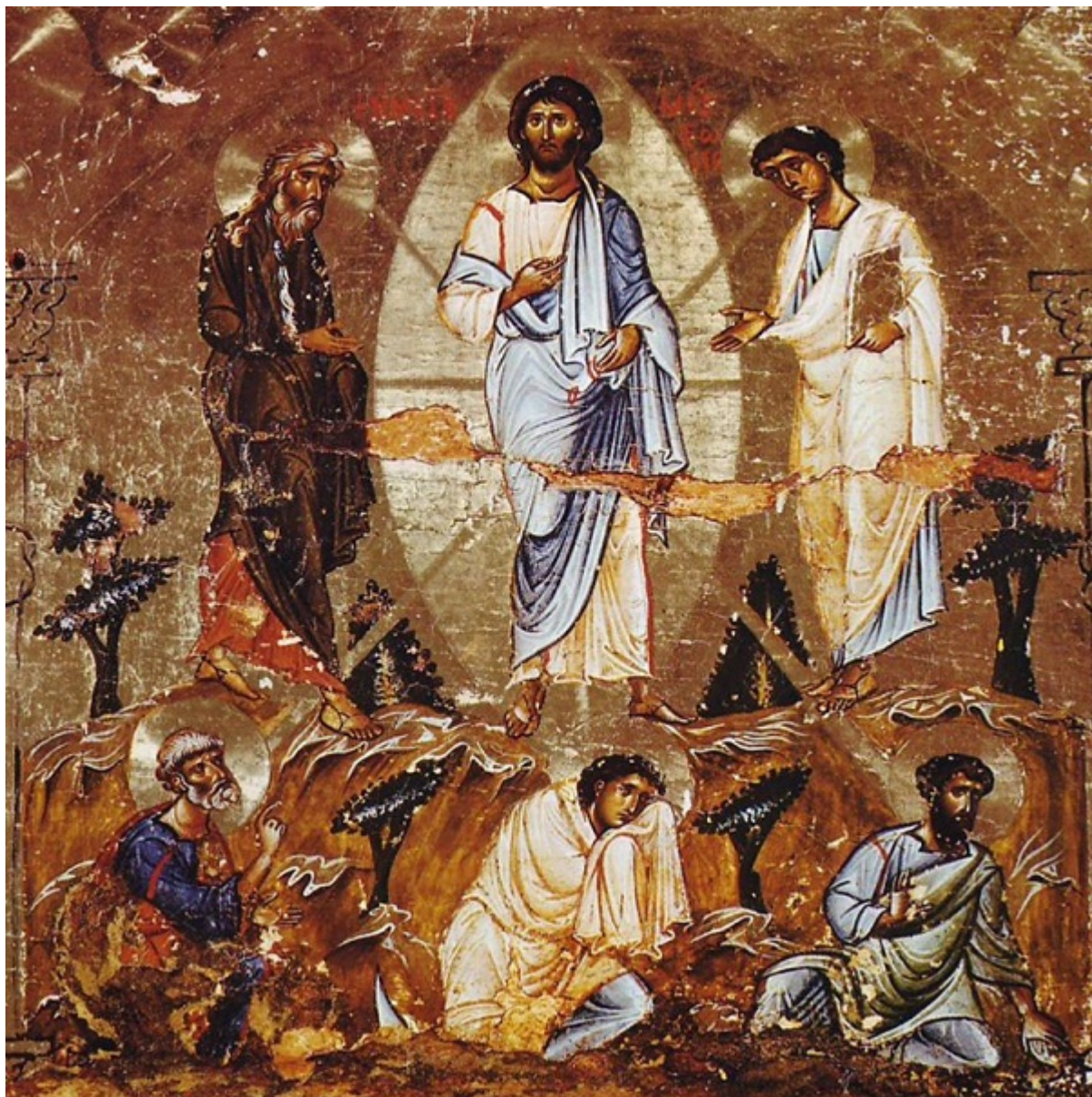
Η μεταμόρφωση του Θεού και του ανθρώπου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ίσως δεν έχουμε οι χριστιανοί συνειδητοποιήσει πως κατά τις εκκλησιαστικές εορτές αυτό που πανηγυρίζουμε, αναμνησκόμεθα και αναβιώνουμε στο εκάστοτε παρόν ανήκει περισσότερο σε μας παρά στον Κύριο. Για παράδειγμα, στην Ανάσταση του Χριστού γιορτάζουμε και υποστασιάζουμε την ελπίδα της δικής μας εξανάστασης. Το ίδιο συμβαίνει και στη σημερινή δεσποτική εορτή. Χορεύουμε και αγαλλόμεθα εν πνεύματι και Πνεύματι, προσδοκώντας τη μεταμόρφωση του ανθρώπινου γένους και του σύμπαντος κόσμου.

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος είναι μια κομβική εορτή για την Ορθοδοξία. Η νοηματοδότησή της είναι άκρως εσχατολογική και η σημαντικότητά της άπτεται της οντολογικής μας εξέλιξης, οπότε έχει άκρως βαρύνουσα προσωπική σημασία για όλους ανεξαιρέτως τους απογόνους του Αδάμ. Ας δούμε σύντομα μερικά σημεία, επιβαίνοντες στο κείμενο του Μάρκου (θ' 1-9).

«Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες ὧδε τῶν ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει». Μετά από αυτό ακολουθεί άμεσα η αφήγηση της Μεταμόρφωσης, πράγμα που συνδέει ξεκάθαρα το γεγονός με τη μελλοντική δόξα του ανθρώπου, ο οποίος θα πληρωθεί στη Βασιλεία του Θεού με τη Χάρη του Πνεύματος. Την άκτιστη δόξα του Τριαδικού Θεού, την οποία προγεύεται ήδη από τώρα, όπως μαρτυρεί και ο βιβλικός τούτος στίχος και η πλούσια παράδοση των θεοπτικών εμπειριών των Αγίων της Εκκλησίας.

Ο Χριστός είναι το κέντρο της Εκκλησίας, της σύναξης ουρανίων και επιγείων, ορατών και αοράτων. Η θριαμβεύουσα Εκκλησία (Ηλίας και Μωυσής) συνάπτεται οργανικά με την επίγεια, τη στρατευόμενη (Πέτρος, Ιάκωβος και Ιωάννης). Στο μέσο ο Χριστός: το πλήρωμα του Νόμου (Μωυσής) και των Προφητών (Ηλίας). Τρεις επί του ουρανίου στερεώματος, τρεις και οι μαθητές οι πεσμένοι στη γη από

το θάμβος της θεοφάνειας (δηλωτικά του μυστηρίου της Τριάδος), αλλά εδώ έχουμε και τη δεύτερη επίσημη φανέρωση της Τριάδος μετά τη Βάπτιση του Ιησού: η ίδια φωνή και προτροπή του Πατρός, το Πνεύμα εν είδει νεφέλης τώρα, ο Χριστός εν τω μέσω ημών.

Ο Χριστός «μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν». Όχι όλων, αλλά των τριών. Η *μυστική θεωρία*, το τρίτο και τελειότατο στάδιο της πνευματικής ζωής, είναι ένα χάρισμα που στη ζωή αυτή δίδεται σε κάποιες μονάδες, σε μια «ελίτ» θα λέγαμε, την οποία δεν απαρτίζουν οι πιο ισχυροί, ευφυείς και επιφανείς, αλλά οι πλέον ανεβασμένοι στην αγιοπνευματική κλίμακα. Και η ανάβαση σε αυτήν και στο σύμβολό της, που το συνιστά σήμερα το όρος Θαβώρ, σημαίνει αίμα, ιδρώτα, κόπο, πόνο, ταπείνωση, κατά κόσμον εξουθένωση, αγάπη θυσιαστική και κενωτική προς Θεό και ανθρώπους...

Ουσιαστικά δεν πρόκειται για μεταμόρφωση. Ο Θεάνθρωπος μετεμορφώθη άπαξ κατά τη Σάρκωσή Του. Τότε, από τη *μορφή της θεότητας* πέρασε και στη *μορφή της ανθρωπότητας* (Φιλιπ. β' 6-7). Η μορφή σηματοδοτεί την πορεία και την ολοκλήρωση της ουσίας. Ο αληθινός Θεός πήρε «δούλου μορφήν» κατ' ουσίαν και όχι κατά δόκησιν, όπως πίστευαν κάποιοι αιρετικοί στα πρώτα βήματα της Εκκλησίας. Για να επανέλθουμε, λοιπόν, στο γεγονός της εορτής, δεν πρόκειται για μεταμόρφωση, αλλά για αποκάλυψη, «καθώς ηδύναντο», της θεανθρώπινης πραγματικότητας του Κυρίου, του Λόγου του Θεού Πατρός.

Αν θα θέλαμε να μιλήσουμε για μεταμόρφωση, τότε μπορούμε να αναφερθούμε στη δυνατότητα της ανθρώπινης φύσης να «μορφωθεί» στον *τρόπο ύπαρξης του Θεού*, που το σημαίνουμε με τη γνωστή σε όλους λέξη *θέωση*. Ο Κύριος απ-έδειξε εν Εαυτώ πως υπάρχει αυτή η δεκτικότητα στον άνθρωπο και στην ουσία προτείνει τον καινό τούτο υπαρκτικό τρόπο σε ένα έκαστο εξ ημών. Η καθεμιά ανθρώπινη υπόσταση έχει τη δύναμη να *χριστοποιηθεί* με τις άκτιστες ενέργειες της Τριαδικής θεότητος και την προαιρετική αποδοχή της δυνατότητος αυτής δια μέσου της ασκητικής συνέργειας. Ο άνθρωπος πληρούται Φωτός ακτίστου: «καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς» (Ματθ. ιζ' 2).

Η θεολογία ξεπερνάει εδώ την ειδωλολατρική φιλοσοφία, η πραγματικότητα υπερβαίνει την προχριστιανική προσδοκία και φαντασία. Ο άνθρωπος δεν ολοκληρώνεται σε μια παγιωμένη μορφή του *είναι*, κλειστή και περατωμένη στα όρια μιας επιστροφής στην υποτιθέμενη αρχέγονη τελειότητα. Το ανθρώπινο *είναι* ανοίγεται με τη Χάρη του Θεού στην απειρία των άκτιστων δυνατοτήτων, σε μια άληκτη και ατέλεστη τελειότητα, όπως μαρτυρεί σύνολη η πατερική παράδοση. Αν θα θέλαμε να περικλείσουμε το νόημα της σημερινής εορτής σε μια περιεκτική

φράση θα λέγαμε ότι το ανθρώπινο είναι συγκρατείται κατά Χάριν πλατυνόμενο και τοιουτοτρόπως συγκροτείται αενάως, την ίδια ώρα που συμπαρασύρει στην αφθαρσία και μεταμόρφωση και το υπόλοιπο κτιστό σύμπαν και χαροποιεί τον Τριαδικό Θεό, «μεταμορφώνοντάς» Τον από Δημιουργό του παντός σε Ποιητή καινών θεών και νέων χριστών παρ' Αυτώ εις τους ατελεύτητους αιώνας των αιώνων. Αμήν.